

Den 5. januar 2023

Orientering om mulige sammenhænge mellem forbrug, varelevering og affaldsproduktionen (emballage)

Miljøpunktet har i 2022 arbejdet videre med at give flere borgere mulighed for at kunne sortere til genanvendelse og genbrug og herigennem motivere til at få gjort op med smid-væk-kulturen.

Men hvordan spiller "tidens" forbrugsmønstre så som nethandel og varelevering til døren/pakkeshop sammen med affaldsproduktionen? Og hvad er de mulige konsekvenser heraf og hvad kan vi gøre ved det?

Miljøpunktet har fået adgang til data om de seneste års affaldsproduktion for erhverv og husholdninger i Københavns Kommune, mængder og typer for 2019, 2020 og 2021, se bilag. De opgjorte mængder er for hele kommunen. Vi har spurgt i Teknik- og Miljøforvaltningen, Teknologi, Udvikling og Ressourcer, om opdelingen kan ske på bydelsniveau, hvilket de ikke har anbefalet. Det må i et vist omfang antages, at der indsamles affald på tværs af to eller flere bydele. Forvaltningen oplyser videre, at der evt. kan ske en opdeling, hvor en renovatørs entrepriser kan samles under én – for et område.

Ved Miljøpunktets gennemgangen af data om affaldsmængder og typer ses en stigning i mængden af pap og plast i 2020 og 2021. Miljøpunktet vurderer, at dette med stor sandsynlighed afspejler et ændret forbrugsmønster under Corona, med mere nethandel/hjemmelevering og har spurgt, om forvaltningen har andre hypoteser. De har samme vurdering, suppleret med hjemsendelse/hjemmearbejde under Corona. De oplyser endvidere, at de generelt forsøger at undgå at benytte 2020 og 2021 som reference år i diverse analyser.

Miljøpunktet anbefaler imidlertid, at man netop ser på analyserne for de to år som en indikation af, hvad hjemmearbejde kan betyde for forbrug, nethandel og affaldsproduktion i privat regi. Arbejder vi mere hjemme må vi antage, at det affald det ellers ville være produceret på en eventuel arbejdsplads nu flyttes til hjemmet. En ændring i vores arbejdsvaner og sted må derfor forventes at påvirke fordelingen af affaldsmængder mellem privat og erhverv og dermed også hvem, der betaler for affaldet, selv om det er produceret i arbejdsmæssige øjemed. Det vil derfor kunne have betydning ift. de flerårige kommunale indsamlingsordninger og kontrakter med renovatører, og dermed betydning ift. om affaldet sorteres ved kilden, indsamles i et eller flerkammerbiler eller eftersorteres.

Sortering ved kilden eller eftersortering?

Københavns Kommune laver løbende forsøg, som sigter efter at udsortere mere fra restaffaldsfraktionen til genanvendelse, i tråd med ressource og affaldsplan 2024 (RAP24). Miljøpunktet har spurgt forvaltningen om, hvorfor man i Indre By kun i begrænset omfang sammenblander affaldet, eller eftersortere på affaldsanlæg, alternativt benytter flerrumsbeholdere, som i villaområderne.

Handler det om, økonomi og/eller logistik ift. kørslen fra Indre By til modtageanlæg? Eller handler det om logistik, mængden af affald til genanvendelse og hvornår der er bedst økonomi i at køre med rene partier affald i et-kammer-bil eller med flerkammerbiler?

Forvaltningen oplyser, at der er flere grunde: *"Vores hovedfokus i kommunen er at øge genanvendelsen og her er vi meget ambitiøse. En anden ting er pladsproblematikken, når det skal sorteres i 10 fraktioner til genanvendelse. Det skulle umiddelbart ikke være mere omkostningstungt at køre med flerkammerbil og/eller flerkammerbeholdere end udsorteret affald, men der noget logistik i det. Fx skal en flerkammerbil med flere fraktioner aflæse ved forskellige modtageranlæg og hvis ét kammer er fyldt før de andre, så giver dette et problem. Her er villaer/rækkehuse særligt udfordret".*

I Indre By er der flere beboere på mindre arealer og derfor mere affald til genanvendelse, sammenlignet med indsamling i villaområder. Logistikken og udfordringer med plads og adgang for lastbiler i byen betyder samtidig, at vognen til fx pap eller plast helst vil køre med en fuld vogn til genanvendelsesanlæg.

Hvad kan vi gøre ved forbrug og heraf sortering og genbrug?

Ud fra ovenstående vil vi anbefale, at forvaltningen nærmere undersøger betydningen af de økonomiske prioriteringer ift. affaldsindsamlinger, sammenholdt med et ønske om at se på værdien og betydningen af, at mere genanvendeligt affald indsamles i det offentlige rum og ikke kun i sorteringspunkter, **men gerne i flerfunktionelle affaldsløsninger som arkitektonisk kan indpasses i lokalområdet og på torve og pladser, som den på Christianshavn.** Men hvad er den mest bæredygtige løsning ift. luft, støj og CO₂ - også lokalt? Hvor stor betydning har prisen for indsamlingen reelt sat i forhold til, hvor meget der sorteres lokalt eller på sorteringsanlæg?

Hvis logistikken og mængder har stor økonomisk betydning, vil vi med fordel kunne argumentere for tiltag, som fremmer mere sortering til genanvendelse i det offentlige rum, specielt i tilknytning til områder med ringe plads for sortering i baggårde. Dette vil mindske antallet af kørsler og dermed den lokale miljø- og sundhedspåvirkning. Eftersom der er udfordringer med plads i både baggårde og det offentlige rum i Indre By kan det overvejes at arbejde mere med flerfunktionelle løsninger, med plads til beholdere, begrønning og siddepladser på vores torve og pladser, som f.eks. løsningen på Christianshavn.

Hvad kan spille ind i vores adfærd omkring affaldssortering – og genbrug

Miljøpunktet er bekendt med, at der i en omegnskommune til København er lavet undersøgelser af, hvad det betyder miljømæssigt, hvis tømningfrekvensen for skraldeindsamlingen ændres fra ugentligt til hver anden uge. Der blev peget på, at den miljømæssige gevinst ved færre skraldebiler, blev opvejet ved, at der forventeligt ville være flere borgere, som selv ville køre på genbrugsstationen – har vi ryddet op skal tingene væk. Kan denne viden bruges i en kontekst som hedder Indre By og på Christianshavn? Her bor mange og mere kunne måske genbruges – også direkte- hvis det er nemt.

Hertil kommer, at Københavns Kommune åbner op for, at flere mindre erhverv, med affaldsproduktion svarende til en alm. husholdning, kan indgå i den kommunale affaldsordning. Et tiltag, som kan mindske antallet af skraldebiler som henter og en fælles ordning for brugen af fælles beholdere i baggårde.

T.o. er der med godkendelse Københavns Kommunes budgettet for 2023 sat midler af til et forsøg på Nørrebro, hvor affaldet sorteres i det offentlige rum. Det forventes/ønskes af flere lokale, at pladsen i baggården så vil kunne bruges til andre, lokale aktiviteter.

Samarbejde med studerende (eksamen den 12. januar 2023)

Vi har samarbejdet med en gruppe studerende om at afdække mulige tiltag for at øge genbrug og/eller genanvendelse for borgere og/eller erhverv i Indre By.

Miljøpunktet har siden forsommeren arbejdet sammen med tre studerende om netop forbrug, genbrug, genanvendelse og midler til, gennem kommunikation og formidling at øge bæredygtigheden lokalt.

De studerende kommer med 5 anbefalinger til bl.a. kommunikation og formidling – sammen med borgere – som kan fremme den positive fortælling, øge genbrug, genanvendelse og lokal bæredygtig adfærd. Rapporten indeholder også gode eksempler på, hvordan formidlingen kan have en større adfærdsmæssig effekt.

De skriver samtidig, at borgernes bæredygtig adfærd og lyst til at forbruge og genbruge præges af flere faktorer, herunder økonomi. De skriver videre, at det at genbruge og sortere skal gerne være nemt. De studerende stiller gerne op sammen med Miljøpunktet og fortæller om projektet. Projektet er vedlagt som bilag.

Byttecontainer ved Dyrkøb og Vor Frue Kirke

Vi har taget tontakt til flere beboerforeninger i Indre By, som kunne have interesse i at fortælle deres beboere om byttecontaineren og være med til at udvikle, hvordan vi fremmer mere brug af den. Containeren bliver allerede flittigt brugt, men vi vil gerne have endnu flere til at bruge den. Vi vil også gerne finde løsninger til at registre mængden af affald som genbruges, hvilket ikke registreres i containeren pt.

Opsamling og afrunding

Som en del af indsatser og det fremadrettede arbejde med genbrug og bytte, herunder Årsplanen for det lokale miljøarbejde, vil miljøpunktet fra og med 2023 arbejde mere målrettet med kommunikation og formidling om genbrug, forbrug og genanvendelse, med afsæt i anbefalingerne fra de studerende, og i højere grad formidle sammen med borgerne.

Sammen med Miljøpunktets frivillige, kulturhuse m.fl. arrangerede vi i 2022 tre byttemarkeder, der trak mange til og flest var lokale folk i alle aldre. Det fortsætter vi med i 2023. Data om mængder og deltagere er vedlagt i bilag.

Flere beboere i København cykler og har slet ikke bil det har en betydning for, hvem og hvor meget affald der kommer til genbrug, hvis ikke der er et bytteskab/bod eller rum i den lokale beboerforening. Vi ved også fra undersøgelser i Københavns Kommune og fra de studerendes rapport, at det med at komme af med sit affald skal være nemt.

For at fremme mere genbrug vil vi i 2023 afdække flere muligheder for, hvordan det kan gøres "nemt" at genbruge mere, herunder at kommunen understøtter lån af ladcykel til borgere, som har ting til genbrug i byttecontainer, nærgenbrugsstation eller på genbrugsstation. Det vil kunne fremme gode vaner.

Hvorvidt de ovenstående, planlagte tiltag vil have effekt på borgernes og det mindre erhvervs adfærd, øge mængden af genbrug og i sidste ende mindske forbrug, vil vi følge i de kommende år og formidle sammen med lokale borgere, erhverv og gerne LU og deres arbejdsgrupper.

Rapporter, analyser og vores kommende arbejde kan samtidig bruges ifm. kommunen kommende arbejde med kommende ressource- og affaldsplan.